

Proposta de col·laboració

unicef
per a cada infància

DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN L'ENTORN DIGITAL

Una responsabilitat compartida

01

Créixer en l'era digital / 3

02

Repercussió de les TRIC / 5

03

Un assumpte d'interés social / 6

04

Què mostren les dades? / 7

05

Aportacions del nou estudi / 10

06

Productes de l'estudi / 11

07

Aspectes tècnics / 12

08

Àmbit geogràfic / 13

09

Metodologia / 14

10

Equip assessor científic / 14

11

Instrument d'arregla de dades / 15

12

Procediment / 15

13

Privacitat i protecció de dades / 15

14

Fases / 16

15

Cronograma / 16

16

Referències / 17

01

Créixer en l'era digital

La tecnologia digital ens ha transformat la vida profundament. No hi ha camp del coneixement ni esfera vital hui en dia que no estiguen afectats per un desenvolupament tecnològic que ens ha posat a l'abast infinites possibilitats pel que fa a relacions, comunicació, entreteniment, creativitat i desenvolupament personal. Infants i adolescents són usuaris actius de la tecnologia i consumidors de ple dret, des de l'ús d'aplicacions d'oci, videojocs i xarxes socials fins a modernes plataformes digitals de l'àmbit educatiu.

Esta interacció amb la tecnologia requereix un enfocament comprensiu per a garantir que poden aprofitar els avantatges de l'entorn digital. És essencial reconèixer i tractar els beneficis i desafiaments que aporta la tecnologia per a garantir el benestar i el desenvolupament adequat d'infants i adolescents en l'era digital. Així mateix, és fonamental encarar la situació sobre la relació amb la tecnologia des d'una postura que garantisca els drets de la infància de manera integral, i per a fer-ho cal conèixer de manera holística i sistemàtica la repercussió que té en la seua vida.

Si parlem d'infants, haurem d'assegurar que l'experiència digital no els perjudique la salut física i mental, que serem capaços de contribuir a crear un entorn protector on no hi haurà espai per a cap forma de violència i, alhora, que posarem al seu abast totes les possibilitats perquè puguem desenvolupar-se, participar i millorar la seua comprensió del món.

És per a este repte que et demanem la col·laboració, per a aprofundir en el coneixement que ens permeta **proporcionar als responsables institucionals i a la societat en conjunt dades fiables**

que ajuden a dimensionar el problema i a dissenyar les polítiques i els plans que demana una realitat tan dinàmica i transversal.

Este projecte, impulsat per UNICEF Espanya, per la Universitat de Santiago de Compostel·la, pel Consell General de Col·legis d'Enginyeria Informàtica i per l'Entitat Pública Empresarial Red.es, entitat que depén del Ministeri per a la Transformació Digital i la Funció Pública, aspira a dur a terme un diagnòstic de base sobre la relació que a hores d'ara els adolescents mantenen amb les TRIC (tecnologies de les relacions, la informació i la comunicació). **I per a complir esta aspiració farem un ambiciós treball empíric que inclourà una fase qualitativa i un estudi quantitatiu, amb una mostra de 100.000 estudiants d'ensenyaments no universitaris entre 10 i 20 anys, juntament amb una altra de 5.000 docents.** Este estudi constituirà un dels treballs empírics més rellevants que s'han pogut fer fins ara sobre adolescents i tecnologia i aportarà una visió àmplia i rigorosa de l'estat de la situació, avalada per organitzacions i persones expertes de prestigi internacional de diverses disciplines i d'alt nivell.

Per a aconseguir-ho és un requisit fonamental **tindre en compte l'opinió d'infants i adolescents, i també disposar del compromís, de la implicació i de la col·laboració de les autoritats i representants de l'àmbit educatiu, de les institucions, de les famílies i dels professionals de diverses disciplines**, per a entendre l'estat de la situació i contribuir a oferir solucions que beneficien i potencien l'ús equilibrat de la tecnologia.

100.000

estudiants en
ensenyaments
no universitaris
entre 10 i
20 anys

5.000

docents

01/ Créixer en l'era digital

El suport de les conselleries d'educació ens permetrà implicar la comunitat educativa en conjunt en l'afany d'entendre millor les interaccions dels joves amb les TRIC. Són un agent clau per a garantir que els infants i adolescents de tots els territoris estiguen representats en la mostra i que es pugui disposar d'una visió inclusiva, equitativa i des de la perspectiva dels drets de la infància en el desenvolupament d'este estudi.

Com a país compromés amb els drets de la infància, és ineludible que també els apliquem en l'àmbit digital. Les solucions que busquem i el disseny d'un nou espai digital que contribuïska a l'educació, participació, cura de la salut i desenvolupament de la infància requereixen la visió i participació activa de les institucions i els organismes encarregats de defensar i promoure els drets d'infància.

Per a construir una societat més justa i pròspera cal que infants i adolescents troben seguretat, possibilitats d'aprenentatge, creixement i participació social també per mitjà de la tecnologia.

02

Repercussió de les TRIC

Salut física

Estil de vida, son, alimentació, sobrepès/obesitat, imatge corporal.

Salut mental

Benestar emocional, satisfacció vital, integració social.

Addiccions

Joc patològic/problemàtic, ús problemàtic d'Internet, addicció a videojocs.

Desenvolupament com a persona i integració social

Participació cívica

Presca lliure de decisions. Educació en valors, model aspiracional. Capacitat d'anàlisi crítica i espais per a la participació d'infants i adolescents.

Identitat de gènere

Funcions cognitives

Atenció, memòria, processament d'informació, desenvolupament del llenguatge, creativitat.

Socialització

Aprenentatge

Alfabetització mediàtica i competències digitals, coneixement dels drets de la infància.

Educació afectivosexual

Familiar

Escolar i relacional

Assetjament i ciberassetjament

Conflictivitat als centres educatius. Tolerància a la frustració, empatia.

XS

Nou model de relacions, vincles.

Conductes de risc en Internet

Sèxting, cibersedució de menors, web fosca, accés precoç a contingut pornogràfic. Sobreexposició de la imatge i contacte amb persones desconegudes.

Privacitat

Salut

Participació i llibertat d'expressió

Educació

Convivència

Protecció

03

Un assumpte d'interés social

L'ús de la tecnologia i de les pantalles és un dels assumptes de més interés per a les administracions, professionals i investigadors en l'àmbit de la salut, l'educació i la convivència, com també en el vessant normatiu i regulador.

L'Estratègia Nacional sobre Addiccions 2017-2024 (Pla nacional sobre drogues 2019) del Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social inclou entre els seus objectius estratègics uns quants que es relacionen amb les denominades *addiccions sense substància* com, per exemple:

- Promoure una consciència social de riscos.
- Augmentar la percepció del risc associat al consum i a determinades conductes addictives.
- Comptar amb la participació ciutadana amb este propòsit.
- Promoure conductes i hàbits de vida i d'ús saludables de les noves tecnologies i alternatives d'oci sanes.

En l'àmbit polític i social, diverses entitats de la societat civil han elaborat una proposta de **pacte d'Estat per a protegir els menors en l'entorn digital** que conté un conjunt de mesures que permeten avançar en un marc de consens.

Així mateix, l'Estratègia Estatal de Drets de la Infància i l'Adolescència d'Espanya inclou mesures per a protegir els infants

en l'entorn digital. Això s'aconseguiria mitjançant programes d'educació digital que fomentaren l'ús segur i responsable de la tecnologia, i també promocionant la participació activa dels infants i adolescents en la presa de decisions sobre la seua seguretat en Internet. L'Estratègia també preveu crear eines i recursos per a ajudar famílies i educadors a supervisar i guiar l'ús de la tecnologia, com també la col·laboració amb el sector privat per a garantir la protecció de tothom.

Des d'un **punt de vista jurídic** s'ha constatat l'aparició de noves formes de violència, com per exemple la sextorsió, el ciberassetjament i la ciberseducció de menors, que tanta alerta social provoquen, a banda de webs d'apostes, jocs d'atzar i videojocs en línia que poden ser poc adequats per a infants i adolescents.

Així mateix, l'**accés il·limitat a tota la diversitat i complexitat de contingut** disponible sense l'acompanyament i l'educació necessaris pot contribuir a augmentar algunes actituds intolerants en els entorns digitals.

Val a dir que els últims anys s'han creat clíniques, centres especialitzats i programes de prevenció i intervenció específics que busquen reeducar per un ús saludable d'Internet i pal·liar els efectes negatius d'este problema.

L'Estratègia

preveu crear eines i recursos per a ajudar famílies i educadors a supervisar i guiar l'ús de la tecnologia

04

Què mostren les dades?

Presència precoç de les pantalles en els infants

Segons l'estudi d'UNICEF Espanya 2021 (Andrade *et al.*, 2021)...

- L'edat mitjana en què el telèfon mòbil arriba a la vida d'un infant al nostre país se situa en els 10,96 anys.
- Aproximadament 6 de cada 10 (59,1%) estudiants espanyols d'ESO porten el telèfon mòbil cada dia o quasi cada dia a classe i més de la meitat (58,4%) acostuma a dormir amb el mòbil a l'habitació.
- El 97,7% dels adolescents espanyols de 12-13 anys està registrat en alguna xarxa social (el 78,8% en tres o més), malgrat que l'edat mínima requerida al nostre país per a esta activitat és de 14 anys.
- Quasi un de cada tres (31,6%) passa més de cinc hores al dia connectat a Internet un dia de setmana normal, xifra que puja al 49,6% els caps de setmana.
- La tecnologia ocupa, sens dubte, un lloc preeminent en la vida dels infants i adolescents, i això els afecta la salut, els hàbits i les relacions.

El 98%

dels adolescents espanyols de 12-13 anys estan registrats en alguna xarxa social

Conductes de risc en línia

- A Espanya, segons l'estudi *EU Kids Online IV* (Smahel *et al.*, 2020), el 9% dels adolescents entre 12 i 16 anys reconeixia haver enviat missatges sexuals (converses, fotos o vídeos) el darrer any (*sèxting actiu*), alhora que el 30% afirmava haver rebut missatges d'esta classe (*sèxting passiu*). El 39% afirmava haver contactat per Internet amb algú que no coneixia personalment, xifra que duplicava el percentatge obtingut en l'estudi *EU Kids Online* una dècada arrere (21%) (Garmendia *et al.*, 2011). Segons este mateix estudi, el 22% havia acudit a una cita amb algú que havia conegut per mitjà d'Internet, dada molt superior al 9% de l'any 2011.
- El contacte amb desconeguts per mitjà d'Internet, xarxes socials o videojocs en línia és una pràctica relativament comuna entre els adolescents. El 57,2% dels estudiants d'ESO reconeix haver acceptat desconeguts en una xarxa social, i el 21,5% ha arribat a quedar en persona amb persones que ha conegut exclusivament a través de la xarxa. Tot això és un preocupant caldo de cultiu per a la ciberseducció de menors (*grooming* en anglés).
- Un de cada 10 adolescents ha rebut alguna proposició sexual d'un adult a través d'Internet.

L'estudi d'Unicef Espanya 2021 constata la progressió de totes estes xifres:

- Les taxes de *sèxting* en estudiants espanyols d'ESO van del 13,8% (*sèxting actiu*) al 42% (*sèxting passiu*) i el percentatge d'adolescents que afirma haver patit pressions o intents de xantatge o sextorsió se situa en l'11,4%. Encara que el *sèxting* el practiquen estudiants dels dos sexes, les pressions les patixen generalment les xiques. Les taxes de *sèxting* es dupliquen en tercer i quart d'ESO.

04/ Què mostren les dades?

Repercussió sobre la salut física i mental

Segons l'estudi de la Fundació Barrié (2022)...

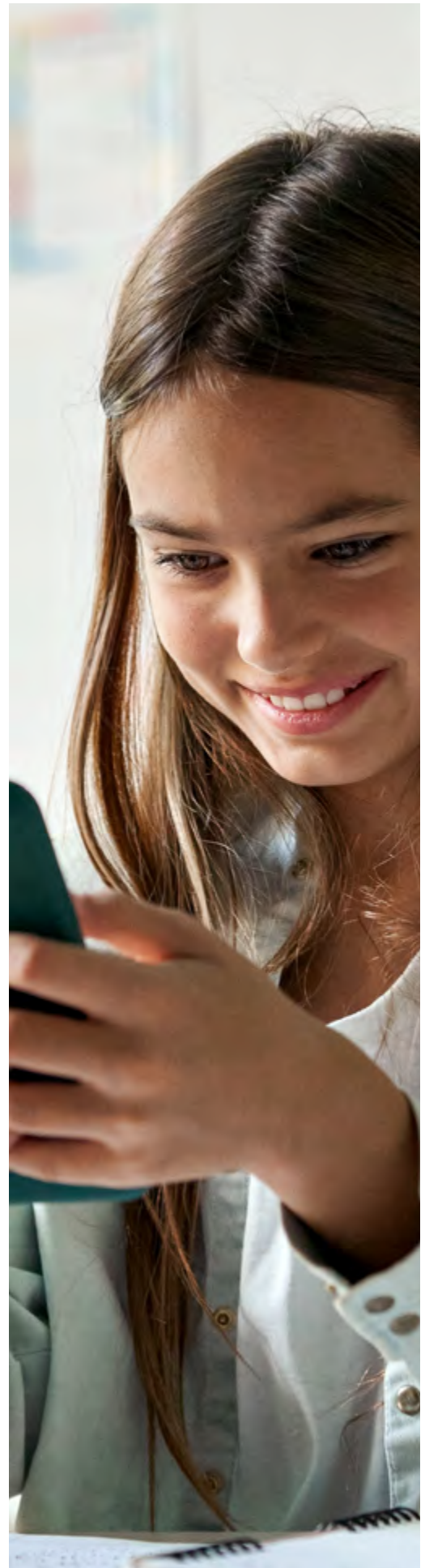
- El percentatge d'adolescents que dorm cinc hores es duplica entre aquells que fan un *ús problemàtic d'Internet* –UPI– (6,5% i 13,9% respectivament) i les taxes d'obesitat es tripliquen (1% i 3% respectivament).
- Els adolescents amb UPI mostren nivells de tres a quatre vegades més elevats de depressió i d'ideació suïcida, menys benestar emocional i menys satisfacció amb la vida.
- Els resultats coincideixen amb les dades de l'estudi d'UNICEF Espanya 2021 i amb les d'altres estudis com els de Machimbarrena *et al.* (2019) i Ortuño *et al.* (2022). Treballs com el de Miller *et al.* (2023) advertixen, a més, que un ús freqüent i intensiu de les pantalles pot tindre conseqüències de tipus funcional en el cervell adolescent.
- Estudis recents de rellevància internacional (Montag *et al.* 2024) advertixen també dels seriosos efectes pel que fa a salut i convivència que es poden derivar d'un mal ús de la tecnologia, però insistixen en la necessitat de no considerar-la com un element necessàriament negatiu.

Noves formes d'addicció

- Creixen les denominades *addiccions sense substància*: la ludopatia o joc patològic (*gambling disorder*), que afecta ja el 4,7% dels adolescents espanyols, segons l'última edició de l'Enquesta ESTUDES (Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones, 2022). El trastorn per ús de videojocs o *gaming disorder* afecta el 5,1% d'adolescents, i l'ús problemàtic o compulsiu d'Internet el 20,5%.
- Esta nova classe d'addiccions s'ha convertit en un problema de salut pública seriós que requereix un esforç més gran en l'àmbit de la detecció i intervenció precoç. Qualsevol conducta potencialment addictiva que comença en l'adolescència té tres o quatre vegades més probabilitat de convertir-se en una addicció a mitjà termini.

Repercussió en la convivència familiar i escolar

- L'estudi d'UNICEF també indica que les pantalles s'han convertit en la principal font de conflictes almenys en un de cada cinc domicilis espanyols. La taxa d'adolescents que arriben a agredir els pares és sis vegades més gran entre els qui tenen alguna addicció als videojocs (Fundación Barrié, 2022).
- L'ús problemàtic d'Internet s'associa també a taxes més altes d'assetjament i de ciberassetjament (Feijóo *et al.*, 2021) i el consum de videojocs PEGI18 (amb violència explícita) implica duplicar la taxa d'agressors (Rial *et al.*, 2024). S'han constatat també nivells més baixos de tolerància a la frustració i una desconexió més gran de l'empatia.

04/ Què mostren les dades?

Accés precoç a la pornografia

- Segons els estudis de Durán *et al.* (2022), vora el 90% dels adolescents entre 13 i 18 anys han consumit pornografia alguna vegada, xifra que representa un increment del 20% respecte al 2018.
- El primer contacte amb el porno es produïx cap als 11 anys (10,89 en xiquetes; 10,93 en xiquets) i es normalitza al voltant dels 13.
- El 72% de la pornografia consumida habitualment pels adolescents està etiquetada com a *hardcore* (que inclou sexe explícit i diverses formes de violència) i el 45% ha accedit a pàgines pornogràfiques de manera fortuïta.
- El consum de pornografia a estes edats contribuïx a normalitzar actituds i conductes sexistes, tant entre els xiquets com entre les xiquetes (Ballester, 2023), fet que es convertix en la base de noves i temptadores formes de prostitució per a joves i adolescents (Villena *et al.*, 2024).
- Totes estes dades, afegides a l'evidència arreplegada en altres estudis fets a Espanya per Save the Children (2020) i FAD (Gómez *et al.*, 2023), porten a establir la pornografia com una àrea de treball prioritària.

Només el
13,2%
dels
progenitors
limita els
continguts
a què
accedixen
els seus fills
a la xarxa

També són importants les coses que deixen de fer

- Comparativament, entre els adolescents amb UPI, el percentatge dels qui fan esport de manera regular en el temps d'oci és un 10% inferior; i el de lectors, més d'un 15% (UNICEF Espanya, 2021).

Paper de les famílies i necessitat de donar exemple

- A pesar de la preocupació actual, només el 13,2% dels progenitors limita els continguts als quals accedixen els seus fills a la xarxa; el 23,94% limita les hores d'ús d'Internet i el 29,1% els posa alguna norma (UNICEF Espanya, 2021). Per contra, el 36,8% dels pares acostuma a usar el mòbil durant els àpats familiars, i són els fills d'estos pares els qui tenen significativament més conductes de risc en línia i problemes d'addicció a les pantalles.

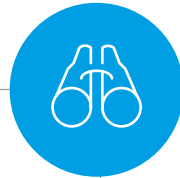

05

Aportacions del nou estudi

01

Amb un enfocament **integral**, les dades permetran desplegar una **tasca de prevenció**, conèixer les tendències d'ús i consum d'Internet, videojocs i xarxes socials i contribuir a dissenyar polítiques adequades a esta realitat.

02

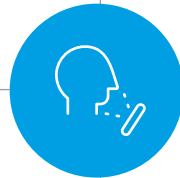
Es donarà resposta a la demanda social de **comprensió de la dimensió dels nous reptes, dels riscos i problemes derivats de l'ús continuat i excessiu de les tecnologies i, també, de l'accés a contingut no apte per a l'edat i de l'abast de les conseqüències**.

03

Promoure una higiene digital adequada.

S'aportaran dades i anàlisis sobre els factors que desencadenen problemes i efectes negatius en la salut mental, en les relacions amb l'entorn i en el desenvolupament d'infants i adolescents.

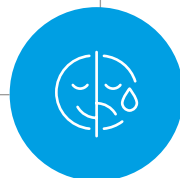
04

S'analitzaran també els aspectes relacionats amb **competències i alfabetització digitals**, expectatives i tendències en la comunitat educativa.

05

S'identificaran **factors, conductes i pràctiques que poden afavorir un ús equilibrat** de la tecnologia i que permeten exercir els drets de la infància també en l'entorn digital.

06

Productes de l'estudi

- Un informe global amb una mostra representativa d'àmbit estatal de **100.000 infants i adolescents** d'edats compreses entre 10 i 20 anys, juntament amb un estudi qualitatiu.
- Un informe específic sobre les dades de cada comunitat autònoma.
- Un informe per a cada centre educatiu participant amb els seus resultats particulars situats respecte als obtinguts a la seua comunitat autònoma i en el conjunt de l'Estat. S'hi inclouran també pautes i recomanacions concretes de caràcter orientatiu per a l'activitat dels centres.
- Presentació i divulgació dels resultats i recomanacions.

La participació significativa d'infants i adolescents en el disseny d'un entorn digital que afavorisca l'exercici dels seus drets és una oportunitat i una necessitat.

Necessitem una estratègia que incloga tots els infants i que ens ajude quan estiguem en situacions vulnerables, una estratègia que promoga i reforce el nostre dret a participar en les decisions que ens afecten. Perquè tota decisió que es prenga respecte als infants ha de tindre en compte la nostra opinió. És hora de normalitzar la participació dels infants.

(Conclusions dels infants en el 13é Fòrum Europeu sobre els Drets de l'Infant, 2020).

07

Aspectes tècnics

Àmbit:

Espanya.

Univers:

Infinit. Adolescents amb edats compreses entre 10 i 20 anys que cursen 5é i 6é de primària, ESO, FP bàsica, cicles formatius de grau mitjà o batxillerat en centres públics, privats o concertats del conjunt de l'Estat (nombre aprox.: 4.100.000).

Tipus de mostreig:

Per conglomerats estratificat, segons comunitat autònoma, nivell educatiu i titularitat del centre. S'emprarà una assignació de compromís, amb un llindar mostral de 1.937 individus per comunitat o ciutat autònoma, cosa que permetrà fixar un error màxim en les dades desagregades del $\pm 2\%$.

Grandària de la mostra:

100.000 adolescents.

Hipòtesi pitjor:

$p=q=0,50$

Nivell de significació:

$\alpha=0,05$

Error global de mostreig (per al conjunt d'Espanya):

$\pm 0,3\%$

Error màxim de mostreig per a cada comunitat o ciutat autònoma:

$\pm 2\%$

08

Àmbit geogràfic

Comunitat autònoma	N	n	Centres per contactar
ANDALUSIA	800.427	14.271	72
ARAGÓ	108.844	3.615	18
CANÀRIES	172.960	4.600	23
CANTÀBRIA	47.189	2.667	13
CASTELLA I LLEÓ	175.682	4.645	23
CASTELLA-LA MANXA	182.937	4.759	24
CATALUNYA	677.237	12.373	63
CEUTA	9.919	2.090	10
COMUNITAT DE MADRID	593.131	11.078	56
COMUNITAT FORAL DE NAVARRA	58.064	2.831	14
COMUNITAT VALENCIANA	451.977	8.903	44
EXTREMADURA	87.306	3.280	16
GALÍCIA	197.378	4.977	25
ILLES BALEARS	97.070	3.431	17
LA RIOJA	27.506	2.364	12
MELILLA	10.057	2.092	10
PAÍS BASC	181.648	4.732	24
PRINCIPAT D'ASTÚRIES	68.999	3.002	15
REGIÓ DE MÚRCIA	152.937	4.290	21
TOTAL	4.101.268	100.000	500

09

Metodologia

S'emprarà una **estratègia mixta**:

- **Pel que fa al vessant qualitatiu**, es crearan diversos grups focals i es faran entrevistes en profunditat. Es disposarà de la participació d'adolescents de diversos grups d'edat, també de mares, pares i de professionals de l'àmbit sociosanitari i educatiu. Es faran entrevistes en profunditat a reconeguts experts nacionals i internacionals de l'àmbit jurídic, tecnològic, sanitari, educatiu i institucional.
- **Pel que fa al vessant quantitatiu**, es farà una enquesta entre la població adolescent de tot l'Estat espanyol. Atesa la preocupació suscitada per l'augment dels problemes relacionats amb l'ús de les TRIC a edats cada vegada més baixes, l'univers objecte d'estudi estarà format per estudiants residents a Espanya, amb edats compreses entre 10 i 20 anys, que cursen 5é o 6é curs de primària, ensenyament secundari obligatori (ESO), batxillerat o cicles formatius de grau mitjà o FP bàsica (N aproximat= 4.100.000; n aproximat= 100.000 individus).
- De manera complementària i amb caràcter exploratori s'hi inclou també la realització d'una **enquesta entre el professorat** de primària i secundària, amb una grandària mostral de 5.000 professionals.

10

Equip assessor científic

Format per persones de prestigi internacional, acreditats investigadors, acadèmics i professionals de diversos àmbits: des de la tecnologia, l'educació, la salut mental i la prevenció de les addiccions fins a l'assetjament escolar i el ciberassetjament. La participació d'estes persones tindrà especial rellevància en tres aspectes concrets: (1) revisió i aprovació del disseny metodològic; (2) elaboració del qüestionari i selecció de variables i d'instruments d'avaluació; i (3) interpretació dels resultats per a ajudar-nos a calibrar l'abast que tenen i proposar accions oportunes.

11

Instrument d'arreplega de dades

Qüestionari ad hoc, que inclourà preguntes de diversos estudis de referència duts a terme en els àmbits nacional i internacional (amb la finalitat de facilitar la comparabilitat de les dades), juntament amb ítems d'elaboració pròpia i escales específiques amb les quals es puga avaluar la possible repercussió de l'ús de la tecnologia en diverses esferes de la vida dels adolescents (salut mental, salut en general, hàbits de vida, convivència familiar, assetjament escolar i ciberassetjament, etc.). S'hi inclouran també

eines específiques per a l'avaluació de competències digitals, la supervisió i el control parental, conductes de risc en línia i fins i tot per al cribratge de possibles addiccions sense substància (del trastorn per ús de videojocs a l'ús problemàtic d'Internet). El procés de selecció de les escales tindrà en compte, sempre amb l'aval de l'equip assessor científic de l'estudi, les propietats psicomètriques de cadascuna i l'evidència científica que les avala, l'adequació al context i al grup diana objecte d'estudi.

12

Procediment

Qüestionari en línia elaborat mitjançant el programa Lime Survey i implementat en una plataforma específica de la Universitat de Santiago de Compostel·la (USC), allotjada al Centre de Supercomputació de Galícia. Supervisió tècnica i legal del Consell General de Col·legis Professionals d'Enginyeria Informàtica d'Espanya, d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció

de dades. El protocol de l'estudi està aprovat pel Comitè d'Ètica en Recerca de la Universitat de Santiago. La participació en l'estudi és de caràcter totalment voluntari, tant per als centres com per a alumnes i professorat. A tots ells, igual que a les famílies, els comunicaran prèviament els objectius de l'estudi i podran declinar, en el cas que així ho decidisquen, participar-hi.

13

Privacitat i protecció de dades

Les dades es tractaran de manera totalment anònima i confidencial. Es facilitarà a cada centre un enllaç a la plataforma que tindrà vigència únicament en el període temporal assignat. A fi que els qüestionaris siguin anònims no s'usarà cap clau d'accés o nom d'usuari ni cap mena de dada personal que permeti identificar l'alumnat. El procediment per a gestionar tota la informació (arreplega,

emmagatzematge i anàlisi de les dades) es durà a terme amb totes les garanties legals i sempre respectant la normativa i els protocols vigents en matèria de protecció de dades, tant d'àmbit estatal com comunitari. No s'elaboraran en cap moment taules o classificacions comparatives per centre i comunitat autònoma ni, tampoc, es farà públic cap mena de resultat a títol particular.

14

Fases

Fase 1

- Disseny de l'estudi i elaboració del qüestionari.
- Fase qualitativa.
- Pilotatge de qüestionari fora de línia i en línia.

Fase 2

Treball de camp: les dades s'obtindran als centres mateixos, a l'aula d'informàtica o a la biblioteca, en grups reduïts (15-20 infants i adolescents), en els horaris de tutoria i de manera coordinada per l'equip d'orientació psicopedagògica o per la persona designada pel centre, la qual rebrà formació específica.

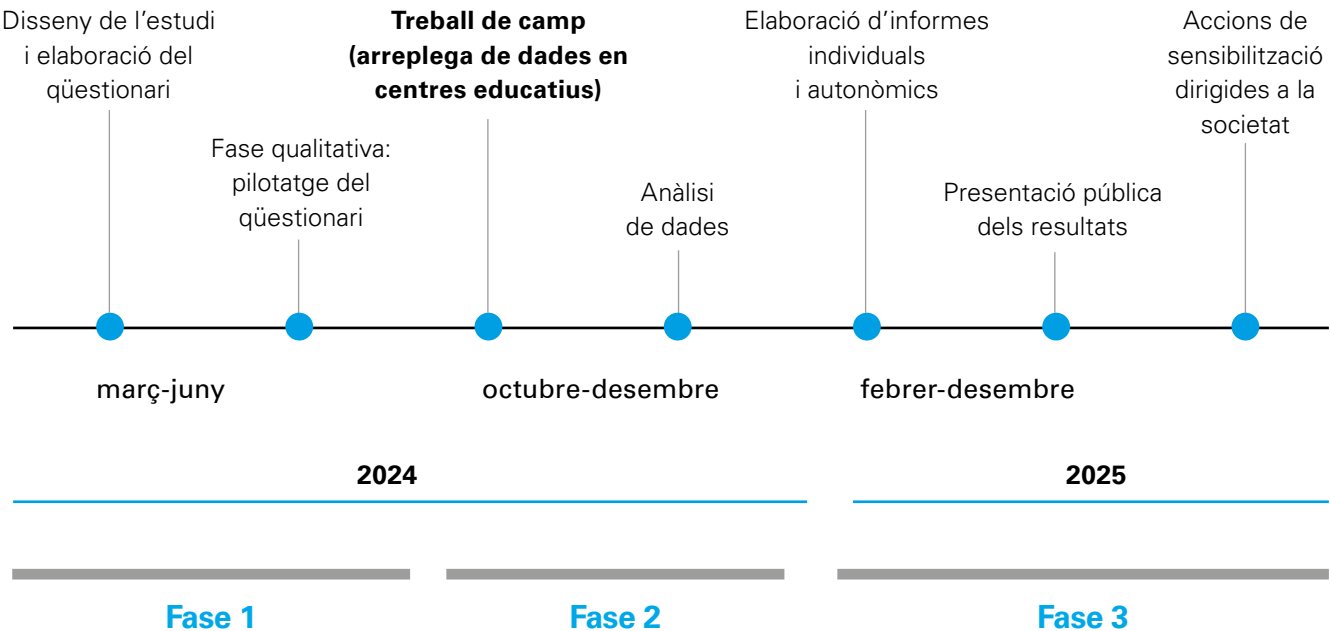
Fase 3

- Elaboració d'informes individuals confidencials (un per a cada centre participant).
- Informe específic per a cada comunitat autònoma i informe global estatal.
- Presentació pública dels resultats de l'informe.

15

Cronograma

Previsió del desenvolupament de l'estudi

16

Referències

- Andrade, B., Guadix, I., Rial, A. i Suárez, F. (2021). *Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades*. Madrid: UNICEF Espanya.
- Ballester, L. (2023). *Asociación entre el consumo de pornografía y las actitudes y conductas de agresión sexual*. En: *La violencia sexual: sus causas y manifestaciones*. Díaz, A. (coord.). Madrid: Dykinson.
- Duran, M., Milano, V., Ortega, Susana, Aznar, B., Ballester, L. et al. (2022). *Estudio sobre pornografía en las Illes Balears: acceso e impacto sobre la adolescencia, derecho internacional y nacional aplicable y soluciones tecnológicas de control y bloqueo*. Institut Balear de la Dona. Universitat de les Illes Balears.
- Feijóo, S., Foodie, M., O'Higgins, J., Pichel, R. i Rial, A. (2021). *Cyberbullied, cyberbullies and Problematic Internet Use: some reasonable similarities*. *Psicothema*, 33, 198-205. <https://doi.org/10.7334/psicothema2020.209>
- Fundación Barrié (2022). *Adolescencia, Tecnología, Salud y Convivencia. Un estudio proactivo desde los propios adolescentes*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.29279.02726>
- Garmendia, M., Garitaonandia, C., Martínez, G. i Casado, M. A. (2011). *Riesgos y seguridad en internet: Los menores españoles en el contexto europeo*. Bilbao: EU Kids Online.
- Gómez, A., Kuric, S. i Sanmartín, A. (2023). *Juventud y pornografía en la era digital: consumo, percepción y efectos*. Madrid: Centro Reina Sofía de FAD Juventud. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10144121>.
- Machimbarrena, J.M., González-Cabrera, J., Ortega, J., Beranuy, M., Alvarez-Bardón, A. & Tejero, B. (2019). *Profiles of Problematic Internet Use and Its Impact on Adolescents' Health-Related Quality of Life*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 16, 3877. <https://doi.org/10.3390/ijerph16203877>.
- Miller, J., Mills, K., Vuoree, M., Orben, M. & Przybylski, A.K. (2023). *Impact of digital screen media activity on functional brain organization in late childhood: Evidence from the ABCD study*. *Cortex*, 169, 290-308. <https://doi.org/10.1016/j.cortex.2023.09.009>
- Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030 (2023). *Estrategia Estatal De Derechos de la Infancia y Adolescencia de España*. Madrid: Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030. Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones.
- Montag, C., Demetrovics, Z., Elhai, J.D., Grant, D., Koning, I., Rumpf, H.J. et al. (2024). *Problematic social media use in childhood and adolescence*. *Addictive Behaviors*, 153, 10798. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2024.107980>
- Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones (2022). *Informe sobre Adicciones comportamentales 2021*. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.
- Ortuño-Sierra, J., Lucas-Molina, B., Gutiérrez, A., Solana, R., Pérez-Albéniz, A. & Fonseca-Pedrero, E. (2022). *Suicide behaviour and Problematic Internet Use*. *European Psychiatry*, 65, S69-S70. 10.1192/j.eurpsy.2022.220.
- Plan Nacional sobre Drogas (2018). *Estrategia Nacional sobre Adicciones 2017-2024*. Madrid, España: Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, Ministerio de Sanidad y Consumo.
- Rial-Boubeta, A., Theotonio, Á., Neira-de Paz, A., Braña-Tobío, T. & Varela-Mallou, J. (2024). *Relationship between the consumption of PEGI18 video games with explicit violence, bullying, and cyberbullying*. *Psychology, Society & Education*, 16(1), 10-19. <https://doi.org/10.21071/pse.v16i1.16718>
- Save The Children (2020). *(Des)información sexual: pornografía y adolescencia*.
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S. i Hasebrink, U. (2020). *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries*. EU Kids Online. <https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj01ofo>
- Villena, A., Brage, L., Santamaria, M. & Gutiérrez, A. (2024). *Pornography consumption as a form of exploitation and digital prostitution of women and girls- A human rights issue*.

Fotografies

Portada | © UNICEF/UN0686465/ /Gilbertson-Highway Child

Pàgina 4 | © UNICEF/UN0728941

Pàgina 6 | Pexels/vanessa-loring-7869451

Pàgina 7 | © UNICEF/UN0826831/Silva

Pàgina 8 | Shutterstock/Stock Photo ID: 2036186264

Pàgina 9 | Pexels/karolina-grabowska-6957250.jpg

Pàgina 12 | © UNICEF Espanya/032_MG_8901

Pàgina 14 | © UNICEF/UN0645404/Moldovan

